

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 04 Haziran 2020
Sayı : 1323

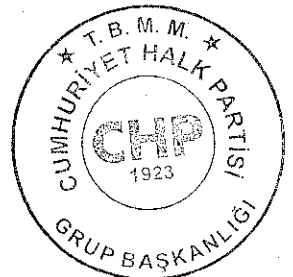
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tohumculuk Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin kanun teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mahir POLAT
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Tarım, Orman ve Köyisleri
Tarih : 05 Haziran 2020	Esas No: 2/2946

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİGİ
04 Haziran 2020
Numara:

TBMM
GELEN EVRAK
04 Haziran 2020
No: 658313
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

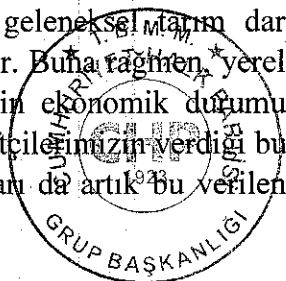
GENEL GEREKÇE

2006 yılında Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5553 sayılı Tohumculuk Kanunu Türkiye'de uygulanmaya başlandığı günden itibaren çiftçilerin tarımsal uygulamalarının yok olmasına neden olmuştur. Bu yasaya göre çiftçiler tohumlarını kayıt altına almaksızın kendi kullanımları için koruyabilecek ve diğer çiftçilerle takas edebileceklerdir. Ancak bunların herhangi bir şekilde satışı yasaklanmış olup aksi yönde bir davranış cezai müeyyide ile karşılaşacaktır. Uygulamaya giren kanun ile birlikte tohum piyasasındaki denetim ve sertifikalandırma yetkisi Türkiye Tohumcular Birliği'ne verilmiştir. Bu gelişmeler biyo-çeşitliliği yok etmekte, tarım kimyasallarının kullanımını arttırarak endüstriyel tarım sistemini güçlendirmekte, ürünlerin besleyici ve koruyucu özelliklerini yitirmesine yol açmaktadır.

Bugün dünyanın önde gelen on firması dünya ticari tohum satışlarının yarısından çoğunu gerçekleştirmektedir. Aynı şekilde önde gelen on firma (çoğu aynı olmak üzere) tarım kimyasalları satışının %84'ünü gerçekleştirmektedir. Tohumun kontrolünün ve araştırmalarının az sayıda elde toplanması ile dünya gıda arzı giderek daha fazla tehditle karşılaşmaktadır. Son zamanlarda yaşanan Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) nedeniyle tarımsal üretim büyük tehlikeye girmiştir. Böyle bir ortamda fide, tohum, ve gübre gibi gereksinimlerimiz kendi kendine yetebilecekken uygulanan politikalar nedeniyle yetmez haldedir ve risk altındadır. Dağ köyleri ve kasabalardaki çiftçilere tohum, fide, ilaç, gübre gibi ürünler ulaşmamaktadır. Bu eğilimin bir sonucu olarak binlerce çeşit yok olmuş, tarımsal üretim giderek suya, makinelere, tarım kimyasallarına bağımlı hale gelmiş, çiftçiler dünyada yok olmaya başlamış, açlık büyümeye devam etmiş, yediğimiz besinler lezzetini ve çeşitliliğini kaybetmeye başlamıştır.

Söz konusu yasa ile çiftçilerimizin binlerce yıldır geliştirilmiş çeşitlere ait tohum veya buradan üretilen fideleri satması net bir şekilde yasaklamıştır. Dünya'da buna benzer uygulamaları yapan ülkelere baktığımızda yerel çeşitlerin %90'lara varan oranlarda azaldığı görülmüştür. Bugün Türkiye'deki tohumların çoğu yabancı kaynaklıdır. Mısır %95, pamuk %80, soya %80, sebze %75, patates %95, ayçiçeği %82, buğday %5 yabancı kaynaklı tohumdan üretilmektedir. Bu tarz üretim, hastalığı da beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak tohumculuk pazarının %70'i yabancı firmalara aittir. Oysaki yerel tohumlar iklim değişikliklerine daha hızlı uyum göstermektedir; hastalıklara daha dayanıklı oldukları gibi besleyici değerleri de daha yüksektir. Tarımın önemli girdisi olan tohumları yabancılaştırmak başka ülkelere bağımlı kalmak kabul edilebilecek bir durum değildir.

Bugün zehirli ve lezzetsiz ürünlere mahkum olmak istemeyen insanlarımız, ata-nene tohumlarını yaşatabilmek için 'Tohum Takas' şenlikleri yapmaya başlamıştır. Ata-nene tohumu olarak adlandırılan ürünler, zaman içinde geleneksel üretimin bir sonucu olan doğal seleksiyon yoluyla kırsalda yaşayanların gereksinim ve yaşam kültürlerine göre gelişmiştir. Böylelikle yetiştirildikleri ortama uyum sağladıkları gibi, zorlu koşullara daha dayanıklı ve daha az endüstriyel girdiye ihtiyaç duyan ürünler elde edilmiştir. Geleneksel tarımın en önemli kaynaklarından biri olan yerel tohumlar ve bu tohumların dolaşım mekanizması, yüzyıllardır dünyanın her yerindeki çiftçiler arasında önemli toplumsal, ekonomik ve çevresel çıktılar oluşturmuştur. Ancak endüstriyel tarımın yaygınlaşmasıyla birlikte geleneksel tarım alanlarına sıkışmış ve elde edilen ürünlerin pazar şansı oldukça azalmıştır. Buna rağmen, yerel tohumların üretimi, kullanımı ve korunumu özellikle küçük çiftçilerin ekonomik durumu açısından yaşamsal önem taşımaktadır. Bu kapsamda insanlarımızın, çiftçilerimizin verdiği bu onurlu mücadele takdire şayandır. Ancak devletimizin tarım politikaları da artık bu verilen

mücadeleye karşı kayıtsız kalmamalıdır. Çünkü yerel tohumlar bir ülkenin doğal hazinesi niteliğindedir.

Bulduğumuz coğrafya tarihine baktığımızda üreten ve çalışan bir geleneğe sahibiz. Binlerce yıldır çeşit çeşit tohumları ekip günümüze gelmesine vesile olan Anadolu üreticisine ve tarımına şükran duymamız gerekmektedir. Aynı minnettarlıkla, evlenecek kızlarının çeyiz sandığına sebze tohumları koyan anneleri hatırlamalıyız. Kızı, gelin gittiği evde aç açık kalmasın, çocukları lezzetli, temiz ve zengin beslensin diye sürdürülmüş bu geleneğe tarım politikaları sahip çıkmalıdır. Tüm dünyada olduğu gibi Anadolu'da da tohum ayırma, temizleme ve saklama işini büyük ölçüde kadınlar yapmıştır. Bu yüzden tohumlara atalık tohumu denilse de ata-nene tohumu demek daha yerinde bir tabirdir. Kadın ve erkeğin omuz omuza vererek çalıştığı, inanılmaz çeşitliliğe sahip küçük köylü üretimleri tamamıyla yerel tohumlara bağlıdır. Sertifikalı tohumları kullanmayı zorunlu tutmak, sadece sertifikalı tohum kullanan çiftçiye mazot, gübre ve diğer destekleri vermek, yerel tohumları hızla yok eder. Bunun sonucunda büyük ölçüde ithalata bağlı tohum, ilaç, yem ve tarımsal teknoloji gelişir ve gıda bağımsızlığımız tamamen yok olma tehlikesi ile yüz yüze kalır. Bu döngü binlerce yıldır devam edebiliyorken 2006 yılında 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun Türkiye'de uygulanmaya başlaması ile yerel tohumların tamamen yok olmasına sebep olacak gelişmeler artarak devam etmiştir. Binlerce yıl boyunca doğa ve insan eliyle gelişmiş, çeşitlenmiş tohumlarımız, laboratuvarlarda geliştirilmiş tohumlara kurban edilmektedir.

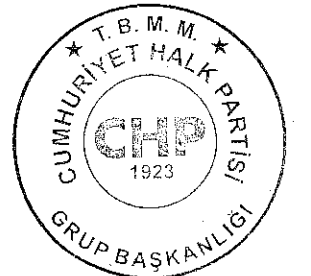
MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile getirilen düzenleme tarımda ata-nene tohumlarının üretilebilmesi, ekilmesi, serbestçe ticarete konu edilebilmesi için Tohumculuk Kanununun sıkı piyasa şartlarından istisna tutulması amaçlanmaktadır.

MADDE 2- Madde ile öngörülen tohumculuk piyasasındaki üretim, sertifikasyon, ticaret ve denetim konularında Türkiye Tohumcular Birliğinin yetkilendirmesinin önüne geçilmektedir.

MADDE 3- Yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Yürütme maddesidir.

TOHUMCULUK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 14- Ata-nene tohumlukları ticarete konu olmamak ve şahsi ihtiyaç miktarı ile sınırlı kalmak kaydıyla, çiftçiler arasında yapılacak tohumluk takas ile deneme ve denetim amacıyla kullanılan ve miktarları Bakanlıkça belirlenen tohumluklar ile ihracat amacıyla ithal edilip üretilen bitkisel ürün veya tohumluklarda kayıt altına alınma şartı aranmaz. Yerli çeşitlerin neler olduğu, bu madde kapsamındaki diğer bitkisel ürünlerin ticareti Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre düzenlenir.

MADDE 2- Tohumculuk Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Birliğe” ve “özel hukuk tüzel kişilerine” ibareleri ile son fıkrasında yer alan “Birlik” ve “özel hukuk tüzel kişileri” ibareleri madde metninde çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

